

Årsrapport

Klimahuset 2021

Forord

Kjære samarbeidspartnere og venner av Klimahuset

Klimahusets første hele år som ferdig utstillingshus er over. Det har vært et år for fantastiske publikumsmøter, prisnominasjoner og vekst.

Vi har gjennom arrangementer, undervisning og utstillinger kunnet invitere publikum inn til opplevelser i Klimahuset. Mer enn 30.000 publikummere besøkte utstillingen fysisk i perioden vi hadde åpent, det vil si mellom 28.05 og 24.12, og mer enn 5000 har fulgt arrangementene våre digitalt.

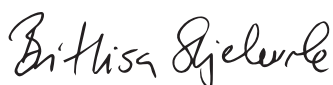
Klimahuset skal som del av Naturhistorisk museum være et av landets mest attraktive destinasjoner og være stedet for de gode opplevelser. I dette har Klimahuset også en klart definert rolle ved museet som utgangspunkt for forskningsbasert formidling av klima- og miljøforandringer.

Disse føringene i museets strategiplan frem mot 2030 har vært definerende for arbeidet med å skape et klimahus som sted for kunnskap, dialog og refleksjon omkring klima og miljø. Dette arbeidet hadde ikke vært mulig uten støtte fra sponsorene våre. I 2021 har Klimahuset fått tilskudd fra Miljødirektoratet og Stiftelsen fritt Ord, gaveforsterkningsmidler fra Kulturdepartementet, støtte fra Statkraft, stiftelsen Flux og OBOS. Vi inngikk også en avtale med Oslo kommune om undervisning til elever i Osloskolen og formidling til Oslos borgere. Tusen takk for alle bidrag.

Sammen med nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer, ungdom, publikum og samarbeidspartnere er vi godt i gang med å skape en unik arena for formidling av kunnskap om klima, miljø og bærekraft, til glede for hele Norge.

I årsrapporten kan du lese litt om hva vi har fått til i 2021, og hvordan dette arbeidet har bidratt til publikumsrekorder ved museet, men også hvordan vi igjen har fått oppleve å skulle drive en kulturinstitusjon under stadig endrede pandemiestriksjoner.

Kort oppsummert har 2021 vært givende, utfordrende og veldig gøy. Vi gleder oss til årene fremover – og til ditt besøk.

Brit Lisa Skjellkvåle
Museumsdirektør NHM

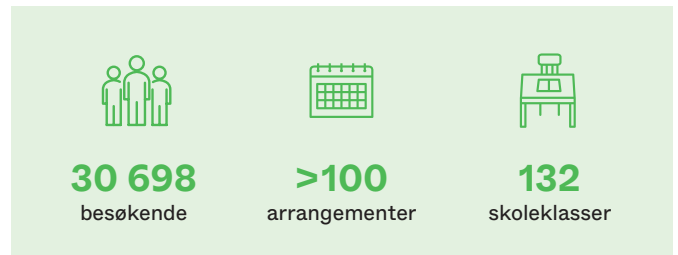

Brita Slettemark
Leder på Klimahuset

Innledning

Klimahuset åpnet i juni 2020 og er gitt i gave fra Umoe AS til Universitetet i Oslo. Klimahuset er et av flere utstillingsbygg ved Naturhistorisk museum. Vårt mål er å skape nysgjerrighet og engasjement for klima, miljø og bærekraft, og gjøre publikum i stand til å utvikle egne standpunkt slik at de kan ta del i diskusjoner eller bli inspirert til å handle på andre måter. Det gjør vi gjennom utstillinger, opplevelser og dialog knyttet til temaet klima og miljø.

Gjennom hele 2021 har Klimahuset hatt aktivitet til tross for at vi, i likhet med andre kulturinstitusjoner, måtte stenge i flere måneder. Under månedene med nedstenging strømmet vi arrangementene, og vi fortsatte med dette også da publikum kunne komme fysisk tilbake. Det gjør at arrangementene ikke begrenses til publikum som kan komme fysisk, og vi når publikum i hele landet. I 2021 har vi hatt en satsning på bredde i kunst- og kulturuttrykk på våre arrangementer og aktiviteter. Målet var å nå ut til nye interesserte grupper i samfunnet og å vise at klima og miljø er saker som kan tematiseres på mange måter.

I 2021 har Klimahuset vært vertskap for en rekke store arrangementer. Blant dem er to lanseringer av IPCC-rapporter, Sirkulærdagene og Statkrafts lansering av sin lavutslippsrapport. Vi er også et hyppig brukt arrangementslokale av Universitetet i Oslo.

Klimahuset fylte ett år i juni og det ble feiret sammen med unge gjester – utstillingens hovedmålgruppe – og en nysirkusforestilling.

Klimahuset ble i 2021 nominert til flere priser, både for bygget og utstillingene.

Klimahuset hadde ved utgangen av året åtte fast ansatte i hel eller deltids stillinger. Vi deler også på flere stillinger med andre seksjoner ved Naturhistorisk museum. I tillegg til det har vi verter i Klimahuset som er vår førstelinje mot publikum.

Et besøk i Klimahuset hadde ikke vært det samme uten våre kunnskapsrike verter som alltid er klare til å svare på spørsmål.

Undervisningstilbud til skoler

Klimahuset har hatt undervisningstilbud for ungdomsskoler og videregående skoler og egne tilbud for lærerkollegier i hele 2021, selv om tilbudet var redusert i perioden frem til slutten av mai fordi museet var stengt. 84 klasser og 15 lærergrupper har gjennomført undervisningsopplegg ved Klimahuset. I tillegg har 48 klasser besøkt utstillingen på egen hånd uten følge av våre pedagoger.

Bruker aktiviserende metoder

Utstillingen «Vi står i det nå» er laget med tanke på at elevene aktivt skal utforske og tilegne seg kunnskap på andre måter enn de gjør gjennom ordinær klasseromsundervisning. Elevene løser oppgaver sammen og inviteres dermed til dialog og samhandling. De pedagogiske oppleggene gjenspeiler dette. I utstillingen lærer elevene om både klima og miljøendringer, hva konsekvensene er og hvordan man selv kan bidra til en mer bærekraftig framtid.

All undervisning er forankret i gjeldende læreplaner, og videreutvikles og evalueres gjennom samarbeid med både lærere og elevene. Undervisningstilbudene

varer i 90 minutter, og inkluderer for- og etterarbeid som gjennomføres på skolen.

Som følge av kontrakt med Oslo kommune har elevene fra Osloskolen prioritet for undervisningsopplegg i Klimahuset. Målet er at vi skal ta imot 10 skoleklasser og ett lærerkollegium fra Osloskolen i uka, og at hver skoleklasse blir tatt imot av to pedagoger. For å få til dette har vi økt staben, og ved utgangen av 2021 hadde vi ansatt tre nye pedagoger.

Tilbyr flere undervisningsopplegg

Osloskolen kan velge mellom fire undervisningstilbud: Klimabesøk, KlimaDialog, Prosjekt Skape og Prosjekt Klimautfordringen. De to sistnevnte er tverrfaglige prosjekter som kan lede til «Svart belte i klima». «Svart belte i klima» er Klimahusets utmerkelse til skoleklasser som har gjennomført ett av våre omfattende undervisningsprosjekter om klima og bærekraft. Prosjektene består av forarbeid, et besøk i Klimahuset og etterarbeid. Det er også utarbeidet detaljerte lærerveiledninger og presentasjoner som lærerne kan benytte under prosjektet.

Undervisningsopplegget KlimaDialog inkluderer en lærerveiledning med for- og etterarbeid og tar utgangspunkt i dialog som metode for å snakke om problemstillinger innen klima og miljø. Dette undervisningstilbudet er utviklet sammen med Dialog i Praksis og er støttet av Stiftelsen Flux.

Bærekraftsseminar for lærere

For lærere i Oslo skolen tilbyr Klimahuset ukentlige bærekraftseminarer hvor hele lærerkollegier, trinnteam eller avdelinger melder seg på for å få en omvisning i utstillingen og faglige oppdateringer. Under seminarene presenteres også de ulike undervisningstilbudene våre og de får tips til tverrfaglig arbeid med bærekraftig utvikling i skolen. Hensikten er å inspirere til helhetlig og tverrfaglig arbeid med bærekraftig utvikling, og mange har benyttet seminaret som en inspirerende kick-off før en periode med fokus på nettopp dette.

I 2021 ble det gjennomført 14 slike seminarer for lærere.

Positive tilbakemeldinger

I november gjennomførte vi evalueringer av undervisningstilbudene og fikk svar fra 14 lærere og 257 elever. Gjennomgående fikk vi svært positive tilbakemeldinger. Både elever og lærere trekker frem varierte aktiviteter og kombinasjonen av kunnskap og kreativitet som positivt. Elevene liker veldig godt aktiviteter der de samarbeider og synes det er en spennende måte å lære om temaet.

For skoleklasser som besøker utstillingen på egenhånd har vi utarbeidet en lærerveiledning. Disse skoleklassene blir i tillegg ønsket velkommen av de kunnskapsrike klimavertene våre, som også bistår klassene inne i utstillingene.

Formidling til barnehagegrupper

I august startet Klimahuset for fullt med tilbud til barnehagegrupper med barn i alderen 3–6 år. Vi har utviklet oppleggene *Oppdagelsesreisen*, *Se naturen med pinnens øyne* og *Værkassa*. Alle tilbudene er i tråd med Rammeplan for barnehage, og er tett knyttet til både barnehagens verdigrunnlag, området bærekraftig utvikling og målene for fagområdet natur, teknikk og miljø. Vi tar opp temaene vær, natur og årstider, med ulikt innhold og pedagogisk tilnærming. Å utforske naturen og å gjennomføre eksperimenter er sentralt i oppleggene. Det mest populære tilbudet i 2021 var *Værkassa* som elleve barnehagegrupper har gjennomført. *Se naturen gjennom pinnens øyne* er gjennomført av åtte grupper mens *Oppdagelsesreisen* er gjennomført av tre. I de tre siste månedene av året var vi stort sett fullbooket. Totalt ble 22 grupper med 239 barn tatt imot og disse kom fra 13 ulike barnehager fra hele byen. En barnehage kom helt fra Hadeland.

Tilbudet har vært markedsført gjennom utdeling av flyer i Klimahuset og i Botanisk hage til besøkende, ved informasjon sendt direkte til lokale barnehager gjennom Oslo kommunes kanaler og gjennom sosiale medier.

«Dette skal vi gjøre i barnehagen også!», «Dette var veldig gøy!» og «Så fint opplegg – over all forventning!» er noen av de utelukkende positive muntlige tilbakemeldingene vi har fått etter gjennomførte opplegg.

Barnehageoppleggene foregår utendørs, blant annet i Klimahagen rett utenfor Klimahuset.

Klimahagen

Klimahagen utenfor Klimahuset åpnet sommeren 2021 og er en opplevelsesshage for de minste. Her kan barna lære om natur og vær gjennom aktiverende installasjoner, natur som flomskogmark og regnbed og informasjonsskilt.

En hage for læring og undring

Ved inngangen til hagen, under det store bøketreet, er det plassert en stor stein med fossile avtrykk av bøkeblader fra Svalbard. Steinen er en gave fra Botanisk hages Venner.

Klimahagen krever, som alle Botanisk hages avdelinger, vedlikehold og utbedringer, som gjøres fortløpende. I områder der det ferdes mye folk er det valgt å legge treflis for at bakken skal tåle mye tråkk. Videre har det vært en del sikkerhetsbeskjæring av trærne i området.

Feiret åpning av hagen

Den 15. september feiret vi at Klimahagen var åpnet ved å invitere tre barnehager som publikum til nysirkusforestillingen «Nesa i jorda», laget av ENT og KompaniTO. Forestillingen foregikk i Klimahagen og handler om skogens hemmeligheter formidlet gjennom musikk, fortelling og akrobatikk.

Samme kveld var det åpen forestilling med publikum fra nærmiljøet.

Mange av hagens installasjoner fungerer som samlingssted for barna, så som stubbesirkel, benker inntil Klimahuset og et område under et stort grantré. Vi ser at Klimahagen er godt brukt og et boltrested for barn i alle aldre.

Klimahusets innendørsutstillinger

Hovedutstillingen «Vi står i det nå» formidler naturvitenskapelig og samfunnsvitenskapelig forskning om klima og klimaendringer og avsluttes med den interaktive handlingssonen.

Våre utstillinger utgangspunktet for publikumsopplevelser, undervisning og arrangementer. Utstillingene er kjernen i Klimahuset. Selv om det meste av utstillingsdelen er fast skal den hele tiden være oppdatert, installasjonene skal virke og den skal fungere etter hensikten.

Nye løsninger i handlingssonen

I løpet av 2021 har arbeidet med den faste utstillingen, «Vi står i det nå», gått over i en driftsfase. Vi har kartlagt ting som bør justeres og forbedres og gjennomfører fortløpende arbeid for at utstillingen skal fungere best mulig. Det ble for eksempel etter åpningen av Klimahuset tydelig at sonen kalt handlingssonen ikke virker helt etter hensikten; som var at publikum skulle stoppe opp og reflektere over egne handlinger og kanskje bestemme seg for å endre handlingsmønstre. Vi søkte Miljødirektoratet om midler til justeringer og fikk innvilget 100.000 kroner til arbeidet. Vår første justering var å plassere et glassbord med åpning i midten der vi ba publikum om å skrive lapper med beskjeder til

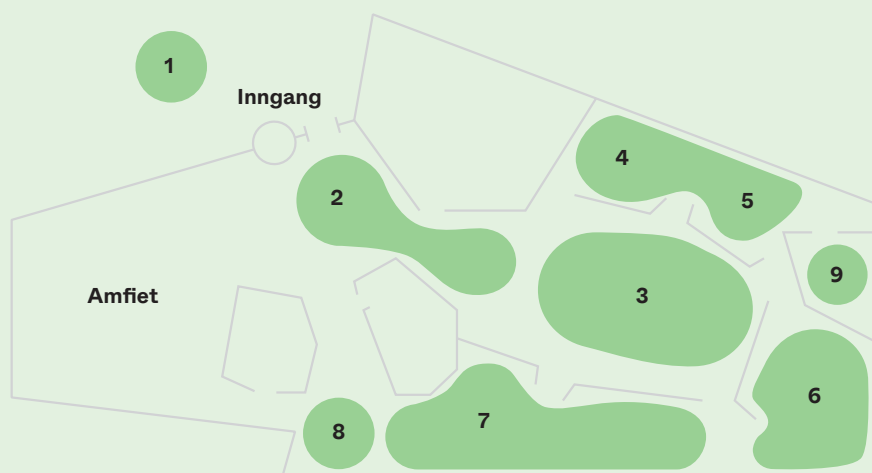
den nye klima- og miljøministeren som vi ville overrekke etter valget. Det ble skrevet og tegnet nesten tusen lapper til statsråden, som vi etter valget gjennomgikk, sorterte og grupperte.

Midlertidige utstillinger

Vi har også jobbet med å fornye installasjonen «Vær og Klima». Denne består av fotografier tatt av den alminnelige befolkning, bilder som synliggjør vær over tid. Disse bildene skal skiftes ut med jevne mellomrom. I 2021 viste vi bilder fra Oslo over en 30-årsperiode, også kalt en klimaperiode – perioden man kan se tendens over tid og dermed bedre forstå forskjellen mellom vær og klima. I 2022 skal Arktis være et gjennomgangstema i Klimahuset. Høsten 2021 ble derfor arbeidet med å innhente bilder fra Longyearbyen på Svalbard fra perioden 1991 til 2021 påbegynt.

I 2021 har Klimahuset hatt to midlertidige utstillinger som på ulike vis formidler dagens forskning. Den første midlertidige utstillingen, Natur i endring

Kart over innendørsutstillingene

- 1 Stammene forteller
- 2 Det beste jeg vet
- 3 Vi står i det nå
- 4 De menneskeskapte klimaendringene
- 5 Jordas klimasystem
- 6 Konsekvenser av global oppvarming
- 7 Løsninger
- 8 Handling – Hva velger du å gjøre?
- 9 Midlertidige utstillinger

ble byttet ut med «Kor mange tonn», en utstilling vi fikk låne av Norges vassdrags- og energidirektorat og Fjellsenteret i Lom. Den viste historiske brebilder fra 1880 til 1940 ved siden av nye bilder av de samme breene. Vår midlertidige utstilling «Natur i endring» står nå på Fjellsenteret i Lom.

Evalueringer viser fornøyd publikum

Tilbakemeldingene fra publikum som har besøkt utstillingene har vært gode. Vi har hatt muntlige og skriftlige evalueringsrunder etter skolebesøk, og

har snakket mye med vanlige besøkende. De aller fleste har gitt uttrykk for at utstillingene er interessante og engasjerende. I november skulle vi gjennomført vår første digitale publikumsundersøkelse, men den ble utsatt da museet måtte stenge.

Til sammen 8425 av gjestene som har vært i Klimahuset har registrert kort i løsningssonen og disse har avgitt 91.800 svar. På bakgrunn av disse svarene får vi fram interessant statistikk, så som alder på de besøkende, tildelt rolle og de mest populære løsningene.

Arrangementer og omvisninger

Deler av Universitetet i Oslos kunnskapsfestival «En ny start» ble arrangert i Klimahuset, som denne samtalen mellom forskerspirer om klimaløsninger. Foto: Yngve Vogt/UiO

Gjennom hele 2021 har Klimahuset hatt stor aktivitet til tross for at vi i likhet med andre kulturinstitusjoner måtte stenge i flere måneder. I 2021 har vi hatt over 100 arrangementer, omvisninger og foredrag. Mange av disse har vært i samarbeid med ulike aktører fra akademien, næringsliv, sivilsamfunn og det offentlige. I tillegg har vi hatt faste månedlige arrangementer som frokostmøtet Kaffe og Klima og lunsjseminaret Forskningsfronten. Vi startet også opp en ny seminarserie kalt Bærekraft på timeplanen, rettet mot skoleledere og -lærere.

Ønsker å trekke nye grupper

Ved å ha en bredde i type arrangement håper vi å trekke nye publikumsgrupper til Klimahuset og Naturhistorisk museum. Gjennom dette året har vi ved våre egne aktiviteter og arrangementer bevisst hatt en satsning der kunst og kultur er uttrykksform. Eksempler på dette er kunstutstilling, dans og nysirkusforestilling.

Vi har utnyttet de mulighetene digitale løsninger gir ved å strøme arrangementer under nedstengings-

perioden, og fortsatte med det også etter at publikum kunne komme tilbake. Slik har vi mulighet til å nå ut til hele landet.

Vi kunne fra januar 2021 begynne å leie ut Klimahuset til små og store arrangementer om klima, miljø og bærekraft. Barne- og ungdomsorganisasjoner har vært prioritert. Vi opplever at Klimahuset er på vei til å bli en viktig arena for virksomheter som ønsker å sette lys på sitt arbeid for å bidra til bærekraftig utvikling.

Vi har også huset noen større arrangementer. Vi var hovedarrangør av Sirkulærdagene, som gikk over to dager, inneholdt 12 ulike sesjoner og samlet totalt 2300 seere digitalt. Broen til fremtiden var det største i regi av andre, også dette gikk over to halve dager og samlet rundt 600 seere digitalt. Totalt hadde vi mer enn 5000 seere på våre totalt 27 digitale arrangementer våren 2021, og 29 arrangementer og 350 publikummere fysisk tilstede i Klimahuset. Universitetet i Oslo har brukt huset til en rekke arrangementer med tema knyttet til miljø, bærekraft eller klima.

Fra en av vårens Kaffe og klima-samtaler. Her Klimahusets Torkjell Leira i samtale med Sofie Nordvik fra KFUK-KFUM.

Foto: NHM

Bilde fra lansering av FNs klimapanelers rapport i august.

Buttonsverksted i Klimahuset har vært et populært tilbud til de yngre publikummerne.

En høst med åpent hus

Høsten 2021 kunne vi ta i mot publikum som normalt, frem til ny nedstenging i desember. Under Oslo Kulturnatt hadde vi åpent med gratisomvisninger i utstillingen, buttonsverksted og quiz. Buttonsverksted var også høstferiens aktivitet i Klimahuset. Verkstedet var populært og begge høstferieukene var godt besøkt i både Klimahuset og resten av museet, og bidro i stor grad til å sette publikumsrekord ved museet for oktober måned. Andre arrangementer på høsten var boklanseringer. Bjørn Samsets bok *2077*, Anne Sverdrup Thygessons *Insekter i Norge* og Håvard Kausruds *Soppriket* ble alle lansert i Klimahuset. Vi hadde to kveldsvisninger av kortfilmen «Enhver har rett til» om Norges første klimasøksmål og var vertskap for UNG Agenda: UNICEFs Bærekraftskonferanse.

Faste serier i Klimahuset

Til frokostmøteserien Kaffe og Klima har vi hatt gjester som har snakket om aktuelle tema, som klimatoppmøtet, COP26, i Glasgow og været i Norge i fremtiden. Serien Forskningsfronten besto av foredrag fra ulike klimaforskere om ny forskning på klima og miljø. Oppmøtt publikum har virket fornøyd med kunnskapspåfyllet, men publikumstallet til disse arrangementene har vært lavere enn før pandemien.

Hver søndag i desember arrangerte vi juleverksted med unikt materiale fra Naturhistorisk museums loft og lagre. Her fikk barn og voksne vise hvor kreative de kunne være med ting som stort sett ellers hadde blitt kastet. Dessverre, og som ventet, sank besøkstallene i takt med at samfunnet gradvis ble stengt ned fra starten av desember og vi valgte av smittevernhensyn å avlyse det siste juleverkstedet.

Omvisninger

Omvisninger på Klimahuset har vært relativt populært, både bestilte og drop-in omvisninger. Dette er omvisninger som tar 1–2 timer, alt ettersom hvor stor gruppa er. Tema for omvisningene er om byggets klima- og miljøløsninger, målet med Klimahuset og hvordan utstillingene er lagt opp. Vi jobber med å utvikle dette tilbudet og i 2022 planlegger vi blant annet å ha faste babyomvisninger for foreldre i permisjon og faste omvisninger i helgene.

Kommunikasjon og markedsføring

I 2021 har vi videreført arbeidet med å gjøre Klimahuset kjent for Oslos og Norges befolkning samt for et internasjonalt publikum. Frem til gjenåpningen i mai 2021 besto det meste av kommunikasjonsarbeidet i å markedsføre de mange digitale arrangementene vi hadde.

Målrerettet markedsføring i flere kanaler

Klimahuset bruker samme kanaler som resten av museet til å promotere publikumstilbudet, som sosiale medier, nettsider og skjermer inne og ute på museumsområdet og på eksterne nettsider der museet er omtalt som kulturdestinasjon. Gjennom både visuell og skriftlig kommunikasjon er Klimahuset blitt bedre representert på viktige, tospråklige turistressurser som Visit Norway og TripAdvisor.

Klimahuset er, som resten av Naturhistorisk museum, godt besøkt av barnefamilier, særlig i ferier og helger. I andre halvdel av 2021 har vi i større grad markedsført oss mot dette publikummet. Det har bidratt til at det ble satt publikumsrekorder høsten 2021.

Høsten hyret vi inn fotografer til å ta bilder av publikum i utstillingen. Målet var å utvide bildebanken vår med bilder av ulike målgrupper som opplever utstillingen. Det er viktig for oss å vise at utstillingen gir gode opplevelser og informasjon til en bredde av publikumsgrupper. Bildene er allerede brukt i en rekke annonser, sosiale medier og trykt materiale.

Internasjonal anerkjennelse

Vi fikk i juni beskjed om at vi er en av tre nominerte til pris i kategorien Climate Smart Award fra Leading Culture Destinations, også kalt «museenes Oscar». Vi vet ikke om vi vinner prisen før i 2022, men det har i alle tilfeller gitt oss positiv internasjonal oppmerksomhet.

Skoler og barnehager

Vi har jobbet målrettet med kommunikasjon av undervisningstilbudet vårt til skoler og barnehager. Blant annet har vi sendt informasjon ut til lærere og ansatte i barnehagene via en rekke av kommunens kanaler. Vi har også annonsert i bladet Utdanning som når 306 000 lesere, i hovedsak skoleansatte.

Fotografene Jarli og Jordan ble leid inn for å ta bilder av publikum som opplever utstillingen i Klimahuset.

Skjerm bilde fra nominasjonsvideoen til Leading Culture Destinations.

Klimahusets skoletilbud har fått egen nettside på kommunens nettressurs «Klimaskolen» og på våre egne nettsider har vi laget en ressurside for lærere med opptak av seminarerne våre «Bærekraft på timeplanen».

Annonsering og mediedekning

Klimahusets publikumstilbud har vært annonsert en rekke steder i løpet av 2021. I tillegg til annonser i sosiale medier har vi hatt annonser i kulturmagasinet *Subjekt* og innstikk i *Aftenposten*.

Vi har fått noe medieomtale i år, dog en liten nedgang fra åpningsåret 2020. Det er i hovedsak nøytral omtale, som Klimahuset som lokale for lansering av ny IPCC-rapport i august, men Klimahuset er også nevnt i saken om det planlagte veksthuset ved museet og mer gledelig, fordi det ble satt publikumsrekorder og at vi er nominert til «museenes Oscar».

Klimahuset

Om bygget

- 650 m² stort.
- Tegnet av Lund Hagem AS og Atelier Oslo, bygget av SEBY, Veidekke AS. Utstillingsarkitekter inne er SixSides. Ute i Klimahagen er installasjonene designet av AtSite.
- Ett av landets mest miljøvennlige utstillingsbygg.

Foto: NHM/Jaril&Jordan

Energi

Klimahuset produserer på årsbasis mer energi enn det forbruker (når utstyr ikke er tatt med) og får energi levert fra tre ulike energikilder: Solceller, jordsløyfer og fjernvarme.

Av disse har vi følgende tall fra 2021:

- Solcellepanelene har levert 48 588 kWh (estimat 45000 kWh), hvorav drøye 46 000 kWh har blitt levert til Brøgger's hus.
- Fra fjernvarme har vi fått 34 416 kWh. Hvor mye jordsløyfene har levert, har vi ikke tall på.
- Strømforbruket har vært på 25 000 kWh, hvorav utstyr i utstillingen har stått for ca. 14 000 kwh.

